

Posudek na bakalářskou práci Zdeňky Urbanové „Žena jako téma výtvarného umění“

Práce Zdeňky Urbanové nás přivádí do značně složité, ale také provokativní situace soudobé vizuální produkce a analýz jejího vlivu na utváření lidské bytosti jako subjektu, a to vše vztaženo jak k tvorbě žen ve výtvarné oblasti, tak k vlastnímu výtvarnému projektu s pedagogickým rozvedením.

Jestliže se jevům genderového působení v běžných životních situacích nemusíme věnovat, protože jsme genderové normy vnitřně přijali v procesu úspěšné socializace, pak při specifickém zaměření na projevy soudobé vizuální kultury tomuto nápadnému jevu neunikneme. Téma postavení žen-umělkyní a kategorie „žena“ s řadou satelitních klíčových slov se staly centrálními kategoriemi výzkumu Zdeňky Urbanové.

U genderové problematiky nevystačíme s klasickým diskursem esencialistů, autorka zcela logicky přehodnocuje teorii univerzální identity a v teoretické části se obrací k soudobým post-strukturalisticky laděným teoriím. Volba studijní literatury ukazuje schopnost autorky orientovat se v problematice a udržet své myšlení v systému – už první, úvodní část nás nenechá na pochybách, že půjde o náhledy kritické a analytické.

Sympatickým rysem textu, a to i v teoretické části, je neustálé ověřování určitých premis v aktuálním dialogu (např. s dětmi - genderové stereotypy, str. 17) a udržování svěžího přístupu k aktuálním reakcím na umělecké dílo (str. 19 – návštěvnická kniha z výstavy V. Bromové). Následuje velmi dobře strukturovaná přehledová část o tvorbě výrazných umělkyní (str. 25 – 67), v níž není rozlišována domácí a zahraniční scéna, protože autorku zajímá tematika, již vymezuje výstižnými mezititulky. Tuto část považuji za dostatečnou a, ve vazbě na reflexi funkcí komunikativních serverů, za inspirativní pro další – vlastní výtvarné a pedagogické – rozpracování.

Zde položím první otázku pro obhajobu: Mohla byste prezentovat nějaké dílo, vytvořené ženou, reagující na aktuální válečné násilí? Např. Jenny Holzer aj.

V didaktické části se seznamujeme se strukturou projektu pro žáky 4. roč. gymnázia, kde byl projekt realizován a testován. Cíle projektu jsou přehledně stanoveny na str. 69. Zde oceňuji uplatnění dialogického principu, zásady neustálé zpětné vazby. Tato část by mohla být do budoucna dobrým nakročením k uplatnění tzv. akčního výzkumu v tvorbě didaktického celku. Ocenila bych, kdyby i v této části byly v práci ukázky obrazové dokumentace součástí textu. Ve vlastní tvorbě se Zdeňka Urbanová zaměřila na kritické zhodnocení, analýzu a tvůrčí využití fenoménu identity vytvářené v prostředí internetového produktu Facebook. Podrobuje zkoumání vlastní motivy manipulace se sou profilovou fotografií, tak i motivy vzorku 50 respondentů – uživatelů. Odpovědi by zasloužily detailnější analýzu pomocí kódování – ale to je již výzvou do budoucna a pro pokračování v práci na tématu na náročnější badatelské úrovni. Autorka této práce má pro to všechny předpoklady.

2. otázka: Lze v odpovědích Vámi uvedeného vzorku nalézt genderové či kulturní stereotypy? Uveďte příklady.

Práci hodnotím jako výbornou a považuji ji za cenný příspěvek k rozvíjející se problematice genderového náhledu na jevy, jimž se věnuje jak pedagogika, tak oborová didaktika výtvarné výchovy. K formální a jazykové stránce práce nemám námitek.

Doc. PhDr. Marie Fulková Ph.D.,
V Praze. 3.5. 2009